

قرآن و سعادت جوان

دکتر مهرداد فرزین فر* _ استادیار علوم اجتماعی و عضو شورای پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی خلخال

چکیده:

روحیه شاد، عشق، امید، شور، هیجان و عواطف لطیف و احساسات پاک، استعداد و آمادگی ذهن و... همه و همه نیروهای معنوی هستند که به همراه رشد جسمانی، انرژی لازم را به جوان می‌دهد که هرگونه فعالیت اجتماعی، سازندگی تلاش و کوشش برای ارائه قابلیت‌ها و توانایی‌های خویش را به منصفه ظهور برساند. جوان می‌تواند با تکیه بر نیروهای ارزنده نهفته در وجودش به نبرد با مشکلات برخیزد و با سختی‌ها دست و پنجه نرم کند اما اگر از این نیروی جوانی، استعدادها و پشتوانه‌های معنوی که به اقتصاد دوران جوانی در جسم و جان وجود دارد به نحو صحیح استفاده نشود بی‌گمان فرصت از دست خواهد رفت و بهره‌مندی مناسب از شرایط امکان‌پذیر نخواهد بود. فرصت‌هایی که در طول زندگی هرکس به دست می‌آید زودگذر و ناپایدار است و چه بسا بر اثر کمترین بی‌توجهی بزرگترین فرصت طلایی از دست برود. این مقاله که به روش کتابخانه‌ای و اسنادی تهیه شده است بر آنست که محسنات کتاب آسمانی قرآن کریم را بر شمرد و لذا سعادت و سربلندی و رستگاری انسان‌ها به‌ویژه جوانان را در نزدیک شدن هر چه بیشتر به این کتاب آسمانی می‌داند.

مقدمه:

در صحنه بودن جوان

در هر دوره‌ای بحث‌های گوناگونی در خصوص رفتارهای جوانان مطرح می‌شود، اما روزنامه‌نگاران ۱۵۴ و سیاستمداران سعی می‌کنند این رفتارها را متناسب با ارزش‌ها و الگوهای زندگی جوانان مطابق با بینش خود تعبیر و تفسیر کنند. به نظر می‌رسد جوانی یک نوع «کارکرد آیینی» برای جامعه با توجه به ارزش‌های آن دارد. جوانان می‌خواهند که به بازسازی صحیح ارزش‌ها اقدام کنند. یعنی از یک طرف به حفظ ارزش‌ها و از طرف دیگر به بازسازی عمیق آنها بپردازند. این بحث‌ها مربوط به رفتارهای جوانی است و از سوی دیگر معطوف به رفتارهایی است که جنبه‌های اخلاقی ۱۵۵ را در هر دوره مطرح می‌سازد.

1- Journalist
2- Moral aspects

در دوران بحران‌ها، جنگ‌ها و پس از آنها، وظیفه‌ی بازسازی ۱۵۶ و مسائلی از این قبیل مطرح می‌گردد. بنابراین، جوانان چنین وظایفی را بر عهده می‌گیرند. از آنها درخواست می‌گردد که از منافع ملی در داخل و خارج از مرزهای خود حمایت کنند. در این دوره از جوانان به عنوان وطن‌پرست با الگوهای تجددگرایی ۱۵۷ یاد می‌شود.

در این خصوص، بحث‌های بین نسلی به طور مداوم مطرح می‌شود، اما آنچه که بیشتر نمایان می‌گردد مسائل اخلاقی است. نکات اساسی این فرآیند اخلاقی چیست؟

در دوره‌ی جنگ، جوان به عنوان یک ارزش مورد توجه قرار می‌گیرد. از او به عنوان آینده‌ساز کشور یاد می‌شود. جنگ بیشتر باعث وحدت و همبستگی «جوانان طبقه‌ی عامه» تا «جوانان سرمایه‌دار» می‌شود. جوان در جنگ یک الگوی اخلاقی به وجود می‌آورد در حالی که بازماندگان آنها کمتر می‌توانند به آن الگو دست یابند و بیشتر با خلاء اخلاقی مواجه می‌شوند. به عبارت دیگر جوان بعد از جنگ بیشتر از الگوها و افکار نسل قبلی فاصله می‌گیرد. روابط بین الگوهای زندگی این جوانان خصوصاً در طرح سیاسی، کاملاً تغییر می‌یابد. در جامعه نیز تناقضات فرهنگی ۱۵۸ خود به خود ظاهر می‌شوند؛ و نهضت‌های جوانی ۱۵۹ مربوط به این دوره را که یک نقش قدرتمند وحدت‌گرا و اخلاقی دارد را تحت تاثیر قرار می‌دهند.

چیزهای نسبتاً کمی از الگوهای زندگی جوانی در دوران جنگ و پس از آن می‌دانیم. اما می‌دانیم که در دوران جنگ الگوهای اسطوره‌ای و قهرمانی بسیار جلوه‌گر می‌شود و در دوران بعد از جنگ رقابت‌ها، درگیری‌های غیراخلاقی، کسب قدرت و غیره شروع می‌شوند. نهضت‌های اجتماعی جوانان به عنوان یک الگوی منفی پدید می‌آید. در دوره‌ی عالی با ظهور پدیده‌ی وسایل ارتباط جمعی، جوانان در محله‌های پرجمعیت، تحت تاثیر شدید این وسایل قرار می‌گیرند و همین عوامل یک بحث اخلاقی را عنوان می‌کنند که پدیده‌ی جوانی به عنوان یک پدیده‌ی خطرناک می‌باشد.

زمانی که جنگ در کشورهای همسایه یا خارج از مرزها تداوم می‌یابد، جوانان کشور مهاجم برخلاف دوره‌ای که جنگ در کشورشان به وقوع پیوسته، تمایلی به تداوم جنگ نداشته و علیرغم مسائل ملی‌گرایی، به تمرّد پرداخته‌اند و تکالیف ملی را نادیده می‌گیرند. ولی با پایان آن زمان دوستی و وحدت مجدد فرا می‌رسد و با وقوع نهضت‌های جدید اجتماعی تحلیل جدیدی از آنها ارائه می‌گردد.

در سال‌های پس از جنگ شکاف جدیدی را در نهضت‌های جوانی مشاهده می‌کنیم. یعنی ظهور سفسطه‌گرایی ۱۶۰، عمل‌گرایی ۱۶۱ و فردگرایی ۱۶۲ که جای‌گزین موفقیت‌های نظامی، مدینه‌های فاضله‌ی اجتماعی و همبستگی می‌شوند. به طور خلاصه، ظهور نسل جدیدی را شاهد هستیم که اشاره به یک نسل نظاره‌گر و یا نسلی که دوران تلخ‌کامی را تجربه می‌کند می‌باشد.

در این دوران جامعه‌ای که ظهور می‌کند کاملاً در ارتباط با جوانی و در راستای جوانیش شکل می‌گیرد و جوان این دوره کسی است که به بعضی الگوهای ضدفرهنگی علاقمند شده و قدرت خود را در آن به نمایش می‌گذارد. اقداماتی که جوانان در این دوره انجام می‌دهند عبارتست از قطع رابطه با گذشته، دفاع از جنبه‌های خاص فرهنگی و گذر به پُست مدرنیسم ۱۶۳، به گونه‌ای که بتواند تکنولوژی‌های جدید و الگوی جهانی فرهنگ را مطرح سازد. لذا می‌توانیم به خوبی مشاهده کنیم که چگونه یک جامعه وضعیت اخلاقی خود را به صورت دراماتیک و نامساعد برای خود (خصوصاً برای جوانان) تبدیل می‌سازد. این وضعیت «دراماتولوژی» از یک سو باعث رشد و توسعه همه جانبه‌ای در بازار فرهنگی ۱۶۴ جوانی (نوارهای کاست، روزنامه‌های جوانان، پوشاک، رادیوها و...) می‌گردد و از سوی

- 3- Reconstruction
- 4- Modernism
- 5- Cultural contradiction
- 6- Youth movements
- 7- Sophisme
- 8- Individualism
- 9- Pragmatism
- 10- Post- modernism
- 11- Cultural Bazar

دیگر تحت تاثیر تلویزیون، رادیو، جراید و... قرار می‌گیرد. از آنجایی که نگرش‌های مربوط به الگوها و معرف‌های جوانی بر روی بازار فرهنگی و وسایل ارتباط جمعی اثر می‌گذارد، می‌تواند روابط بین الگوهای مختلف را متحول سازد. در این دوران به خصوص با توجه به موقعیت نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران کلیه وسایل ارتباط جمعی کشور (از قبیل: رادیو، تلویزیون، مجلات، کتب، سایت‌های کامپیوتری، اینترنت و غیره) باید مطالب و مندرجات خود را با مفاهیم و مندرجات و ایدئولوژی‌های قرآنی هماهنگ نماید.

جوانان و سیاست

در خصوص جنبه‌های سیاسی ۱۶۵ جوانان و فرآیند ورود آنها در نقش شهروند فعال مطالعات زیادی صورت نگرفته است. با وجود این در خصوص «جامعه‌شناسی انتخابات ۱۶۶» تحقیقات فراوانی انجام شده و این موضوع، سابقه‌ی طولانی دارد. بر طبق بعضی از تحقیقات در فرانسه در سال ۱۹۸۱، ۱۵ درصد جوانان در سنین ۲۴-۱۸ ساله در انتخابات شرکت نموده و در مورد سرنوشت کشور خود تصمیم گرفته‌اند. امروزه پیروزی گروه‌های خاصی مثل «جمهوری خواهان» و «دموکرات‌ها» در آمریکا نیز ارتباط نزدیکی با شرکت و آگاهی جوانان از حق رأی خود دارد. در سطح وسیع، مطالعه‌ی رفتارهای سیاسی ۱۶۷ و انتخاباتی جوانان می‌تواند به عنوان یک موضوع، رفتار رأی‌دهندگان را نشان دهد. در این رابطه دو عامل «سن» و «حق استفاده از رأی» نقش اساسی را دارا هستند و شاید خبرنامه‌های سیاسی نقش چندان در جهت دادن آراء نداشته باشند، ولی سئوالی که در خصوص جوانان مطرح است این است که رأی آنها به تنهایی چقدر می‌تواند ایجاد توازن کند؟ جایگاه سیاست، تحت تاثیر شرایط موجود جوانان در جامعه می‌باشد. مثلاً اگر در فرانسه سن حق رأی مجدداً به ۱۸ سالگی در ۱۹۷۳ برمی‌گردد؛ این کاهش سن به خاطر بعضی نهمت‌های جوانان و طولانی شدن تحصیلات نوجوانان می‌باشد. در این شرایط دو سوم رأی‌دهندگان دبیرستانی هستند. یعنی کسانی که به عنوان جوانان در موقعیت شکل‌گیری اولیه می‌باشند.

قبل از ارائه‌ی چند نکته‌ی کلیدی برای فهمیدن نگرش‌ها و رفتارهای سیاسی جوانان، لازم است یک نمای کلی از آنها ارائه گردد.

جوانان داوطلب شرکت در انتخابات، یک گروه منتقدی هستند که وسایل ارتباط جمعی ۱۶۸ در هر دوره‌ی انتخابات آنها را جذب می‌نمایند. گروه‌های سنی تحت تأثیر وسایل و دستگاه‌های تبلیغاتی عمدتاً ۱۷ تا ۲۵ ساله می‌باشند.

در سال ۱۹۸۳ در فرانسه، بیش از ۱۰ تحقیق؛ صورت گرفته است و در تمام موارد، طرح مطالعه تقریباً یکسان بوده و می‌توان بعضی از نکات آن را متذکر شد:

۱- حضور میلیونی جوانان چگونه می‌تواند همه چیز را تغییر دهد؟

۲- جوانان چه کسانی را در انتخابات، انتخاب خواهند کرد؟

۳- جوانان سیاست‌گریز نیستند، اما با شخصیت‌ها و احزاب سیاسی ۱۶۹ مخالفند و حتی مخالف ورود به دسته‌های چپ و راست هستند.

اکثر مطالعات به توجهات جوانان در خصوص رأی دادن و چگونگی تفکر و اندیشه‌ی جوانان از لحاظ تاریخی و برنامه‌های شخصی آنها اشاره ننموده است. برای تحلیل و تفهیم رویکردها، اختیارات، رفتارهای سیاسی و انتخاباتی جوانان، نیازمند بررسی چهار عامل می‌باشیم؟ نگرش‌ها و رفتارهای جوانان در زمینه‌های سیاسی قابل فهم نیست، مگر این که اثرات متقابل این عوامل بررسی گردد.

-
- 12- Political aspects
  - 13- Elections
  - 14- Political behavior
  - 15- Mass Media
  - 16- Political partis

اولین عامل «خانواده» ۱۷۰ است. معمولاً والدین فکر می‌کنند که پسر یا دختر ۱۶ تا ۱۸ ساله‌ی آنها، تفکرات سیاسی ندارد. البته، این قضاوت دقیقی نیست زیرا که جوان ۱۸ ساله، دیدگاه سیاسی خود را در اولین رأی نشان نمی‌دهد؛ اگر چه فکر او انبانی از مسائل سیاسی است اما به هر حال باید شرایط و محتوای این انبان و مشکلات آن را اندازه گرفت.

سیاست، بخشی از ارزش‌ها، هنجارها و مدهای هدایت شده‌ی والدین و فرزندان را نشان می‌دهد، بنابراین نمی‌توان فراتر از آن را درک نمود و با وجود این در اکثر موارد اگر چه «جامعه‌پذیری سیاسی فرزندان» عمدتاً در حوزه‌ی خانواده می‌باشد ولی والدین، فرزندان خود را از لحاظ سیاسی جهت نمی‌دهند و کلیه‌ی اطلاعات لازم را برای شهروند سیاسی شدن در اختیار آنها نمی‌گذارند. در این راستا، حداقل نیمی از والدین هرگز با فرزندان خود درباره‌ی سیاست صحبت نمی‌کنند و این فرآیند را مطابق با مفهوم کودکی و نوجوانی و رضایت والدین می‌دانند. در این خصوص، والدین دوست دارند فرزندانشان تنها به دانش سیاسی بسنده کنند و در سنین بعد به قدرت یعنی سیاست بیاورند.

جوانی دوره‌ی سختی‌ها و خطرها

جوانان مهاجر در کشور میزبان با مسائل اجتماعی مانند: افت تحصیلی، بزهکاری، بیکاری و غیره مواجه‌اند. این مشکلات موانعی را برای شناخت جوانان فراهم می‌سازد که از دهه‌های گذشته با طرح برنامه‌های متعدد، سعی شده جوانان درک شوند و برای آنها اقداماتی انجام پذیرد.

لازم به ذکر است که در این برنامه‌ها، روشنفکران، نویسندگان و هنرمندان، بیشترین نقش را داشته‌اند. توجه به گروه‌های جوان تازه وارد باعث گردیده هنجارهای کنشی و تعاملی مناسب فراهم آید. براساس مطالعات صورت گرفته، گروه‌های اجتماعی کشور میزبان، تصاویری از مهاجرت‌ها و مهاجرین جوان ارائه می‌دهند که ارتباط نزدیکی با منافع ملی ۱۷۱ کشورشان دارد.

عدم هماهنگی بین گروه‌های اجتماعی باعث تنش بین آنها گشته و اختلافات آنها موجب شده که حتی علیه نیروهای امنیتی نیز وارد عمل شوند. پیروزی نسبی برخی از این گروه‌ها، زمینه‌ساز حضور جدی آنها حتی در انتخابات شده و نقش‌های عمده‌ای را بر عهده می‌گیرند.

اقدامات دسته جمعی جوانان مهاجر بیش از پیش بستگی به زمینه‌های سیاسی کشور میزبان داشته که در این راستا، افکار عمومی تأثیر زیادی در شکل‌گیری آنها دارد. میان کنش‌ها و تعامل‌های مختلف ناهنجاری، زمینه‌های فرهنگی میزبان برای نسل دوم مهاجرین نقش زیادی را داشته و باعث شده گروه‌های اجتماعی فراوانی از دستاوردهای فرهنگی مثل جراید، سینما، صدا و سیما و غیره به خوبی برای موفقیت‌های خود بهره مند شوند. تمام این تعامل‌ها، دستاوردها و خط‌مشی‌های همگرایی ۱۷۲ در جامعه‌ی میزبان تعریف می‌شوند و بر این اساس یک الگوی جدید فرهنگی و اقتصادی و همگرایی ارائه می‌گردد. چرا که در آن مرحله است که توانایی ارائه چنین الگویی فراهم می‌شود.

آنچه که امروزه، هنوز به صورت کلی و اساسی طرح مشکل می‌کند، نسل‌های دوم تازه واردین می‌باشند که نتوانسته‌اند با قدرت تمام، اقدامات مشترکی را انجام دهند. مشکلات نسل دوم را تا حدودی می‌توان با طرح مسائل عمومی، هویت و مطالعه در خصوص ریشه‌ها و اجداد تازه واردین برای بازآفرینی فرهنگی کاهش داد. عدم توجه به مشکلات و ناهنجاری‌ها باعث شده که بعضاً یک حالت نبرد تن به تن فرهنگی پیش آید. امروزه، خواندن ترانه‌های غربی به زبان عربی و یا عربی کردن بعضی از مسائل غربی، می‌تواند نمونه‌هایی از این نبرد تن به تن باشد. امروزه چیزی که نهضت‌های جوانان تازه وارد را از دیگر نهضت‌ها تمییز می‌دهد، به وجود آمدن گتوها و مناطق روانی و اخلاقی مخصوص جوانان می‌باشد. جوانان در این مناطق جغرافیایی با احساس آزادی که می‌نمایند، طبیعی است بیشتر امکان بزهکاری منطقه‌ای را فراهم می‌سازند. براساس این فاصله‌ی دوگانه میزبان و میهمان مشاهده می‌گردد که جوانان مهاجر بیشتر یک سبک غیرعادی را از لحاظ فرهنگی دارا هستند. جوان از لحاظ موسیقی که گوش می‌کند و فرهنگ‌لغتی که آموخته، فرهنگ جدیدی را معرفی می‌کند. در این دوران است که جوانان مهاجر در اثر

17- Family

18- National interests

19- Integrational strategies

الگوپذیری از جوانان کشور میزبان یا موهای خود را به عنوان مثال مدهای لباس و قیافه خود را تغییر می‌دهند و در کت و شلوار یا صورت یا موی سر خود تغییراتی را به وجود آورند و نام شرقی غربزده را یدک می‌کشند که در این باره نیز انگیزش احساسات دینی و مکتبی جوانان را به سوی قرآن مجید ضروری می‌داند.

دین و مذهب در جوانان

جوانان فطرتاً خداجو و دین‌گرا هستند و مباحث دینی در آنان کاملاً فردی و فطری می‌باشد معمولاً بچه‌ها از سنین کودکی سؤالات دینی خود را مطرح می‌کنند و در خانواده‌ها هر آنچه که با هر رفتار و زبانی به نام دین به آنان منتقل می‌شود می‌پذیرند و از آن الگو می‌گیرند، به همین ترتیب از همان زمان پذیرش دین و مذهب آغاز می‌شود.

انسان‌ها در طول تاریخ مذاهب را به میل و سلیقه و براساس شناخت خویش برگزیده‌اند و به بچه‌هایشان منتقل کرده‌اند در واقع در دین اسلام نیز همین گونه است چرا که در این دین اکراه و اجباری نیست مگر به واسطه رشد و بلوغ فکری، راه‌های شناخت دین نیز به طریق مختلف به وسیله پیامبر گرامی اسلام، ائمه معصومین (ع) و اولیاء الهی مشخص شده است. بنابراین دین براساس شناخت و باورهای شخصی افراد شکل می‌گیرد و نباید با امتیاز یا تهدید خاصی افراد را به انجام تکالیف دینی وادار کرد، اما چرا ناامیدی، نگرانی، بی‌تفاوتی و عدم گرایش به دین و مذهب در برخی از جوامع افزایش یافته است؟

فقر و نادانی، آسیب‌پذیری خصوصاً برای دختران، فقدان نظارت خانواده و عدم تأمین نیازهای اقتصادی جوانان، افزایش بزه و افزایش ناهنجاری‌های اخلاقی باعث شده که آمار روابط پرخطر بین دختران و پسران افزایش یابد و به عقیده کارشناسان مسائل اجتماعی علت این امر کاهش اعتقادات و باورهای دینی در جوانان است بنابراین آیا زمان آن نرسیده که مسئولین و متولیان فرهنگی جامعه به طور جدی وارد عمل شوند و برای نجات جوانان از این بحران چاره‌ای بیندیشند؟

عملکرد مسئولین

تهاجم فرهنگی و توطئه‌ای که دشمنان دین و انقلاب برای جوانان این مملکت تدارک دیده‌اند، گسترش ارتباطات جهانی و مسایل اینترنت و ماهواره‌ها در فاصله گرفتن جوانان از دین و مذهب تأثیر بسیار فراوانی دارد اما مهم‌تر از همه عملکرد مسئولان است که باید مورد رسیدگی قرار گیرد و تا زمانی که مسئولان وجود این مشکلات فرهنگی و بحران اجتماعی که گریبانگیر جوانان ما شده است را قبول نکنند به جایی نمی‌رسیم. بالاترین انتظار از دولت و مسئولین تقویت بنیان‌های اعتقادی، اخلاقی، ارزشی و ایمانی در جامعه است همان بیان‌هایی که انقلاب از آن تولد یافت و آنان باید سیاست‌های فرهنگی و مقابله با تهاجم فرهنگی را در جامعه پیاده و خود نیز به آن عمل کنند. تا زمانی که متولیان فرهنگی خودشان به این سیاست‌ها اعتقاد نداشته باشند و عمل نکنند نمی‌توانند تأثیرگذار باشند و ناهنجاری‌ها را زیر سؤال ببرند. یکی از دانشجویان در این باره می‌گوید: علت این که تعصبات دینی در میان برخی از جوانان کمتر دیده می‌شود آن را در چند مسئله می‌توان جستجو کرد: نخست آن که برای نسل فعلی باید الگوسازی کرد و الگوهای جامع و کاملی از یک انسان مؤمن، متعهد، باتقوی و بااخلاق ارائه داد. دومی اضافه می‌کند جوانان از مسئولین انتظار صداقت دارد، انتظار دارد مسئولین برای جوانان واقعاً وارد صحنه شوند و برنامه‌های مفید و جامعی برای شکوفایی و تربیت فرهنگی جوانان تدارک ببینند و به حرف و شعار بسنده نکنند.

این دانشجوی تصریح می‌کند متأسفانه بسیاری از متولیان فرهنگی جامعه در این مدت بیست سال نه‌تنها برای دین‌جویی و مذهب‌گرایی جوانان کاری نکرده‌اند بلکه تقصیر را به گردن دیگران و حتی خود جوانان می‌اندازند و می‌گویند بچه‌ها مشکل دارند در حالی که باید از آنها واقعاً پرسید مگر شما نبودید که در طول این سال‌ها باعث چنین رفتاری در جوانان شده‌اید؟

آیا برای ایجاد مراکز و محیط‌های سالم تربیتی، هنری، فرهنگی، ورزشی تفریحی و پرکردن اوقات فراغت نوجوانان و جوانان کارشناسان و متخصصان امر چاره‌ای اندیشیده‌اند؟ جوانان باید از فرصت‌های زندگی خود به خوبی استفاده کنند و این کار باید با برنامه‌ریزی خاص و دقیق باشد و بدون برنامه نمی‌توان از جوانان انتظار داشت که از خود رفتار ضداجتماعی نشان ندهند. مسلماً نوجوانان و جوانان در شرایط حساسی از نظر سنی قرار دارند و باید محدودیت و کنترل منطقی و عاقلانه از سوی خانواده و متولیان فرهنگی جامعه برای آنان در نظر گرفته شود تا خدای ناکرده به راه انحراف کشیده نشوند مسلماً در صورتی که الگوی انحرافی در سطح

جامعه انتشار یابد به آسانی در وجود افراد به‌ویژه نسل جوان درونی شده و به شکل هنجار درمی‌آید. بنابراین مسئولین با برنامه‌ریزی دقیق برای جوانان باید از ایجاد چنین پدیده‌هایی جلوگیری کنند.

پای‌بندی به مناسک و آداب دینی

بر طبق یک نظرسنجی انجام شده در دانشگاه‌ها بیش از ۷۰ درصد دانشجویان از لحاظ باور و اعتقاد دینی در وضعیت خوبی قرار دارند اما از نظر پای‌بندی به مناسک و آداب دینی در حد کمتری قرار دارند.

به گفته رئیس سازمان ملی جوانان در حالی که ۶۷ درصد جوانان حاضر به دفاع از هویت دینی و ملی خود بوده و ۸۴ درصد آنها به ایرانی بودن و ۸۷ درصد به مسلمان بودن خود افتخار می‌کنند سوءتفاهم ایجاد شده بین نسل گذشته و جدید موجب داوری‌های ناصحیح نسبت به نسل گذشته شده است. به عقیده وی با توجه به ایمان سرشار جوانان نباید براساس نگاه‌های محدود و سطحی نسبت به نسل جوانان قضاوت کنیم و به داوری بنشینیم چرا که این یک خطر بسیار جدی بوده و باعث تشدید روند فعلی در آینده خواهد شد.

رئیس سازمان ملی جوانان اضافه می‌کند: جوانان به ارزش‌ها صادق هستند لذا ظاهر جوانان نباید باعث قضاوت ما نسبت به باطن آنها شود چرا که طبقه‌بندی باعث محرومیت آنها در بسیاری از عرصه‌های اجتماعی می‌شود.

به رغم این که ۸۰ درصد جوانان علاقمند به حضور در عرصه‌های اجتماعی هستند میزان اعتماد مسئولان به آنها ۳۱ درصد بوده و به شایستگی‌های آنان اعتماد ندارند اما در مقابل ۷۰ درصد جوانان حضور در عرصه‌های اجتماعی و مسئولیت‌پذیری خود را باور دارند.

در همین رابطه یک کارشناس مسائل اجتماعی نیز می‌گوید بحث ما با جوانان باید این باشد که خودت انتخاب کن و در آنچه که به تو داده‌اند خوب تفکر و تامل کن و انتخابی با عقل و منطق انجام بده تا در آینده از این مسئله که چیزی را به تو تحمیل کرده‌اند ناراحت نباشی بلکه می‌توانی انتخاب‌گری نوین باشی و در هر چه که به نظر تو خطا و اشتباه بوده تجدیدنظر کنی و مصحح باشی.

بدین ترتیب بجهه‌هایی که فرصت اندیشه، تامل و تدبیر در مسائل اعتقادی خود را دارند نسبت به عقایدشان کاملاً شناخت دارند و تعصب و جانبداری واقعی از آن به عمل می‌آورد این پژوهشگر همچنین خاطر نشان می‌کند: دین و مذهب لبه بسیار تیزی دارد بنابراین وقتی می‌خواهیم با جوانان درباره آن صحبت کنیم باید از سواد عمیق بهره‌مند بوده و از مسائل شناختی تربیتی و روانشناختی بهره می‌گیریم و براساس یافته‌های نوین، آموزش‌های خود را انجام دهیم.

در کتاب «اسلام و مقتضیات زمان» استاد شهید مطهری می‌گوید: توجه به شرایط زمانی و مقتضیات دوران از جمله مسائل مهم دین مبین اسلام است بدین معنا که نمی‌توان انتظار داشت اسلام و دستورات و قوانین آن را منحصر به هزار و چهارصد سال گذشته بدانیم و از آن ظرف زمانی خارج نشویم بلکه اسلام آیات متشابه و به روزی دارد که با توجه به شرایط فعلی تفسیر و تاویل می‌گردند.

توجه به پیشرفت‌ها، امکانات و شرایط موجود باید در صدر مسائل و آموزه‌های دینی قرار گیرد.

البته استاد شهید خاطر نشان می‌کند در شرایطی که نباید از هر چیز و هر مسئله‌ای به عنوان مدگرایی، تجدد و مدرنیسم استقبال کرد از سوی دیگر با هرگونه جمود، رکود و عقب‌ماندگی هم باید مقابله کرد و انسانی متعالی دیندار، باتقوا و آشنا با تمامی پیشرفت‌های زمانی تربیت کرد.

نتیجه:

ضرورت نهاد قضایی برای جوانان

نهاد قضایی در خصوص طبقه‌بندی سنی ۲۲-۱۸ سالگی بیشترین کارکرد را داراست. جوانان با توجه به مقتضیات سنی و شرایط اجتماعی-اقتصادی بیشتر با موارد جزایی سر و کار دارند. لذا قضاوت نیز می‌بایستی متناسب با ویژگی‌های جوانان باشد. از این رو در هر زمانی نیازمند بازشناسی دقیق مسائل قضایی می‌باشد و نسبت به زمینه‌های مختلف باید تصمیم‌گیری شود. مضافاً این که به دلیل کارکردهای ویژه نهاد قضایی، ضرورت دارد نسبت به دیگر نهادها از انعطاف خاصی برخوردار

باشد. نهادهای دیگر نیز این اطمینان را به موازات آن بایستی فراهم کنند تا با یادگیری هنجارها (از طریق خانواده، مدرسه، همسالان، جامعه، دانشگاه و غیره)، نظم اجتماعی (در خصوص بهداشت، فرهنگ، ورزش و...) میسر باشد. قضاوت در مورد جوانان دارای شرایط خاصی است و نقش رسمی و موقعیت ویژه‌ی آنها یک رفتار خاص را می‌طلبد. برای اطمینان «جوانان» نیازمند نهادهای دیگری هستند که بتوانند رفتار دقیق خود را در خصوص واژه‌های خطا، جرم و غیره، در مفهوم عمومی و کلی نشان دهند. نقش سنتی قضاوت به همان موازات بایستی برای افراد بزرگسال نیز به گونه‌ای اعمال گردد تا متناسب به شرایط آنها بوده و پایگاه‌های اجتماعی خاص به آن بدهند، لذا این نهاد نیازمند ارتباط تنگاتنگ با کلیه‌ی نهادها از طریق آموزش‌های لازم می‌باشد

ریشه‌های قضاوت خردسالان

امروزه نهاد قضایی در ارتباط با طبقه‌ی سنی جوانان نقش گسترده‌ای یافته و در عین حال روند استقلال ۱۷۳ خود را در پیش گرفته است. نهاد قضاوت در همه‌ی زمان‌ها به صورت کم و بیش رسمی باعث به وجود آمدن نظم‌های خاص برای جوانان و بزرگترها علیرغم تفاوت عمده آنها شده است. از این رو برای کاهش اختلافات در رویه‌های قضایی در جوامع صنعتی یک شیوه‌ی عملی خاص تحت نظارت حکومت‌ها اعمال می‌گردد.

به عنوان نمونه در فرانسه، قانون جزای مطرح شده پس از انقلاب کبیر دو مفهوم را در خصوص تمایز بین بزرگسالان و جوانان عنوان می‌کند:

۱- مفهوم آموزش؛ این مفهوم در ارتباط با جوانانی است که قربانی شرایط نامناسب مسائل آموزشی هستند.

بنابراین متخصصین در چنین شرایطی نیاز به مداخله‌ی فعال دولت در کلیه‌ی سطوح آموزشی و قضایی دارند تا جوانان بتوانند به این طریق شرایط طبیعی خود را باز یابند و با آموزش قرآن مجید به سعادت و خوشبختی برسند.

۲- مفهوم تربیتی؛ این مفهوم، ویژگی‌های تربیتی جوانان قربانی شده یا متهم را مطرح می‌کند. این مفهوم از دید قضایی به سه نوع واقعیت اجتماعی اشاره دارد:

الف) جنبه‌ی جزایی   ب) جنبه‌ی اجتماعی   ج) جنبه‌ی مدنی

با توجه به این مفاهیم، نهاد قضایی و جزایی مخصوص وجود دارد که هر سه بخش قضایی را در بر گرفته و قاضی جوانان آن را رعایت می‌کند.

با توجه به مطالب بالا نزدیکی هر چه بیشتر جوانان و نوجوانان را با مفاهیم قرآنی ضروری و سعادت آنان را بدون شک در به کار بستن مطالب و مندرجات کتاب آسمانی قرآن می‌داند. بدیهی است مکتبی که در آن هیچ امتیاز و اولویتی بین سیاه و سفید، مرد و زن، پیر و جوان، غنی و فقیر وجود نداشته و ندارد آلا به تقوی و پرهیزکاری سعادت کلیه انسان‌ها به‌ویژه جوانان مؤمن و متعهد و متقی و پرهیزکار نیز با پناه بردن به قرآن مجید تضمین می‌گردد.

منابع :

- ۱- درس‌هایی از قرآن محسن قرائتی
- ۲- فلسفه شناخت در قرآن مجید دکتر محمدصادق سجادی
- ۳- آیین دوستیابی دیل کارنگی
- ۴- راه و رسم زندگی الکسیس کارل
- ۵- قرآن مجید استاد الهی قمشه‌ای
- ۶- نهج‌البلاغه به قلم فیض‌الاسلام
- ۷- تاریخ اسلام دکتر احمد غروی
- ۸- سیری در سیره‌ی نبوی استاد شهید مرتضی مطهری
- ۹- مساله شناخت استاد شهید مرتضی مطهری
- ۱۰- مفاتیح‌الجنان حاج شیخ عباس قمی